

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 256)

z dnia 8 marca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 256)

8 marca 2019 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Izabeli Kloc (PiS)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

I. informację na temat realizacji programu Erasmus+ w Polsce (zasięg terytorialny, główni beneficjenci wśród szkół wyższych oraz preferowane kierunki studiów) oraz na temat polityki edukacyjnej Unii Europejskiej realizowanej w ramach programu Erasmus+.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzena Machałek** sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Sebastian Skuza** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Jan Widera** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki wraz ze współpracownikami, **Eliza Kujan** główny specjalista w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, **Radosław Łyko** przewodniczący Erasmus Student Network, **Paulina Wyrwas** education officer w Erasmus Student Network.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Adam Dudzic** – wicedyrektor Biura Spraw Międzynarodowych, **Artur Zaniewski**, **Agnieszka Maciejczak** – z sekretariatu Komisji w BSM.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam, kworum. Witam serdecznie wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, państwa ministrów i towarzyszące wam osoby. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przechodzimy do rozpatrzenia informacji na temat realizacji programu Erasmus+ w Polsce, jeśli chodzi o zasięg terytorialny, głównych beneficjentów wśród szkół wyższych oraz preferowane kierunki studiów, oraz na temat polityki edukacyjnej Unii Europejskiej realizowanej w ramach tego programu. Konieczność przeprowadzenia tej debaty była wielokrotnie zgłaszana przez państwa posłów przy okazji omawiania dokumentów unijnych i myślę, że będzie to niewątpliwie ważny temat, który jako Komisja powinniśmy podjąć. Informację przedstawia: pani minister Marzena Machałek, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, pan Sebastian Skuza, podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz pan Jan Widera, podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki. Bardzo proszę panią minister o krótkie wprowadzenie do tematu, a potem oddam głos również panom ministrom.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzena Machałek:

Dziękuję, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, rzeczywiście tematem jest analiza realizacji programu Erasmus+ i myślę, że to dobrze, że jesteśmy właśnie w takim kształcie i będziemy mogli w tej kwestii odpowiadać. Są ze mną współpracownicy, pracownicy Departamentu Funduszy Strukturalnych. Zrobię wprowadzenie, nie będę państwu przedstawiać wszystkiego, całego materiału, bo na pewno się z nim zapoznaliście. Zwrócę uwagę na najistotniejsze rzeczy, a potem myślę, że wypowiedzą się bardziej szczegółowo odpowiednie resorty, których dzisiejsza informacja też dotyczy.

Przypomnę, że Erasmus+ to unijny program, w ramach którego wspierane są działania w dziedzinie kształcenia, szkolenia młodzieży i sportu. Dysponuje on budżetem w wysokości ponad 16 mld euro w latach 2014-2020. Program ma oddziaływać na wyżej wymienione obszary na różnych poziomach. Kluczową formą wsparcia dostępną w ramach programu są tak zwane mobilności indywidualne i grupowe. Program

ma zapewnić ponad 4 mln osób możliwość zdobycia i wzmocnienia własnych kompetencji oraz stworzyć możliwość i szanse na rozwój osobisty, społeczno-edukacyjny, zawodowy poprzez studia, szkolenia, gromadzenia doświadczeń zawodowych, uczestnictwo w wolontariacie za granicą i na całym świecie.

Program w pośredni sposób przyczynia się też do realizacji strategii „Europa 2020”, i na to też chciałam zwrócić uwagę, dotyczącej edukacji i ograniczenia na przykład zjawiska wczesnego kończenia nauki do poziomu – bo jak wiemy, są tutaj pewne wskaźniki – poniżej 10% oraz umożliwienia zdobycia wykształcenia wyższego lub równorzędnego przez co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat.

To, co jest istotne, i na co MEN zwraca uwagę, to to, że zajmuje się też różnymi stadiami i formami uczenia się przez całe życie. Implementacja, wdrażanie programu Erasmus+ przyczynia się do realizacji celów UE w takich dokumentach jak: Europejska Współpraca na Rzecz Młodzieży, odnowiona Europejska Agenda na Rzecz Uczenia się Dorosłych, Komunikat Komisji z 18 stycznia 2011 r. i w innych dokumentach odnoszących się do rozwijania się przejrzystości, uznawalności, kwalifikacji i kompetencji na poziomie unijnym.

Teraz to, co jest ważne, struktura programu Erasmus+ obejmuje trzy akcje i trzy obszary, czyli dziedziny. W obszarach mamy: kształcenie i szkolenie w sektorach edukacja szkolna, kształcenie i szkolenie zawodowe, szkolnictwo wyższe i edukacja dorosłych. Mamy też obszar młodzieży i sportu. Oczywiście te obszary wzajemnie się przenikają.

W tych obszarach wyróżnione są akcje programu, to jest taka specyfika unijna, czyli mobilność edukacyjna osób, współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk, wsparcie w reformowaniu polityk.

Chciałabym się odnieść do tak zwanego sektora edukacji szkolnej w ramach kształcenia i szkolenia i to, co dla nas jest istotne, że tutaj w akcji mobilność kadry edukacyjnej i szkolnej skierowana jest do pracowników wszystkich placówek realizujących obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, między innymi szkół przedszkoli, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, rewalidacyjnych. Projekty realizowane są w ramach akcji pierwszej sektora edukacja. Te projekty mają na celu poprawę jakości pracy tych placówek poprzez udział pracowników w trzech typach wyjazdów zagranicznych, czyli w kursach i szkoleniach, obserwacjach oraz prowadzeniu zajęć dydaktycznych.

Akcja druga – partnerstwo strategiczne i szkolne wspiera działania polegające na międzynarodowej współpracy instytucji, między innymi publicznych i niepublicznych szkół i przedszkoli.

Natomiast, jeśli chodzi o sektor kształcenie i szkolenie zawodowe, to jest sektor, który w tej chwili bardzo intensywnie reformujemy czy zmieniamy, to tutaj w ramach akcji mobilność edukacyjna sektora wspierana jest poprzez tak zwaną mobilność kadry, czyli projekty skierowane do nauczycieli i trenerów, opiekunów praktyk, doradców zawodowych oraz osób odpowiedzialnych za szkolenia w firmach i innych instytucjach oraz, co istotne, mobilność uczniów, czyli wyjazdy zagraniczne na staże w przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych, organizacjach pozarządowych, centrach kształcenia lub szkolenia zawodowego. Osoby uczące się zawodu mogą w ten sposób zdobyć praktyczne doświadczenia zawodowe i zwiększyć umiejętności językowe. Podkreślę, że mogą nie tylko uczniowie z tego korzystać, ale także absolwenci.

W ramach akcji współpraca na rzecz innowacji dobrych praktyk wspierana jest współpraca instytucji edukacyjnych z innymi interesariuszami kształcenia i szkolenia zawodowego. Z kolei edukacja dorosłych w sektorze jest kierowana do organizacji działających w obszarze dla dorosłych. To jest bardzo ważne. Dostrzegamy to, mamy różne badania, które mówią, że bardzo jest istotne, aby w tej sferze edukacji dorosłych te działania bardzo mocno intensyfikować. I tutaj są wdrażane projekty, które państwo mają w tej informacji przedstawione.

Mobilność osób młodych mieści się w każdej z tych akcji, w każdym obszarze, ale wymiana młodzieży stwarza grupom osób możliwość spotkania, mieszkania razem, czyli wzajemnego poznawania się, uczenia się od siebie. Natomiast myślę, że te inne obszary dotyczące sportu, szkolnictwa wyższego, przedstawia inni ministrowie. My jesteśmy oczywiście gotowi odpowiadać szczegółowo, jeśli chodzi o statystyki, informacje doty-

czące tego, ile uczniów, młodych ludzi, i w jakim czasie wyjechało, natomiast ostatnio przedstawialiśmy to dosyć szczegółowo. Była taka potrzeba, jeśli dobrze pamiętam, jeśli chodzi o szkolnictwo wyższe, więc jeśli jeszcze będzie potrzeba, żeby doprecyzować, to oczywiście w ramach dyskusji to zrobimy. Dziękuję, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Bardzo dziękuję, pani minister. Teraz poproszę pana ministra Sebastiana Skużę, podsekretarza stanu w MNiSW. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, od roku 2014 program Erasmus+ jest europejskim programem edukacyjnym i tutaj podkreślam, że on nie dotyczy już tylko szkolnictwa wyższego, chociaż zasadniczo jest z tym sektorem kojarzony i kojarzony wyłącznie z mobilnością podczas studiów.

W zakresie szkolnictwa wyższego działania w programie to wyjazdy studentów podczas toku studiów na semestr zajęć w zagranicznej uczelni lub praktyki w przedsiębiorstwach za granicą. Kadra akademicka również korzysta z wyjazdów na szkolenia lub prowadzi zajęcia w uczelniach zagranicznych.

Według stanu na koniec grudnia 2018 r. kartę Erasmus dla szkolnictwa wyższego, która jest konieczna do udziału w programie, posiadało 305 instytucji szkolnictwa wyższego, na, według bazy POL-on, 387 działających uczelni w Polsce. Każdego roku niestety mimo posiadania tej karty erasmusowej około 10% uczelni nie wnosi do agencji narodowej programu Erasmus+ o realizację mobilności.

Przedstawiając takie uogólnione dane, można powiedzieć, że z akcji mobilności z krajami programu korzysta rocznie około 15-16 tys. polskich studentów i około 7, nawet do 8,5 tys. pracowników systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Z uwagi na to, że umowy z uczelniami mogą być szesnasto- lub dwudziestoczwemiesięczne rzeczywiste dane o liczbie zrealizowanych mobilności są dostępne po około dwóch latach. Według danych z *Mobility Tool +*, czyli systemu informatycznego Komisji Europejskiej wynika, że w 2016 r. zostało zrealizowanych 15 tys. 311 wyjazdów studentów. Troszeczkę więcej, bo około sto więcej, niż było to zaplanowane na etapie umów podpisywanych z agencją narodową.

Studenci wybierali najczęściej kierunki wyjazdu takie jak Hiszpania, Niemcy, Włochy, Portugalia i Francja. Wśród stu osób wyjeżdżających większość – 51% – to byli studenci drugiego stopnia. Łączna liczba wyjazdów studentów maleje, ponieważ pojawiają się również inne możliwości, nie tylko w ramach programu Erasmus. Największy spadek liczby wyjazdów odnotowano do Niemiec, mając na myśli dane z 2016 r. to jest zmniejszenie o prawie 500 osób, a największy wzrost do Włoch o ponad 22 osoby.

Dane z *Mobility Tool* wskazują na to, że w 2016 r. zostało zrealizowanych 8 tys. 467 wyjazdów pracowników, czyli ponad 2,5 tys. osób więcej, niż było zaplanowanych w umowach pomiędzy agencją narodową a uczelniami. Pracownicy uczelni najczęściej wyjeżdżali do Hiszpanii, Włoch, Czech, Słowacji i Niemiec. Jednak łączna liczba pracowników, którzy przyjechali do Polski, jest mniejsza, bo tutaj niestety tylko do Polski przyjechało 3511 osób.

Jeżeli chodzi o przyjazdy do Polski, to dane są zadowolające. Według danych wygenerowanych z systemu *Mobility Tool +* w 2016 r. do Polski przyjechało na studia lub na praktykę 16 tys. 126 osób, więc tutaj można powiedzieć, że jest równowaga pomiędzy studentami, może nawet lekka 5-procentowa nadwyżka przyjazdów do polskich uczelni nad wyjazdami. To są dane: 15 tys. 300 do 16 tys. 100. Można powiedzieć, że tutaj mamy równowagę. Niestety takiej równowagi nie mamy, jeżeli chodzi o kwestie przyjazdu do polskich uczelni. Wyjazdy do polskich uczelni to ponad 8 tys. 400, przyjazdy to niewiele ponad 3,5 tys. osób, więc tu jest pewna luka.

Poza mobilnością w programie są realizowane również partnerstwa strategiczne, tj. projekty pomiędzy organizacjami lub instytucjami zaangażowanymi w edukację i szkolenie lub inne sektory, mające na celu opracowanie i wdrożenie wspólnych inicjatyw oraz promowanie wzajemnego uczenia się i wymiany doświadczeń. Są to generalnie działania zdecentralizowane, czyli zarządzane przez agencje krajowe, niemniej jednak są także

takie akcje o charakterze centralnym, którymi zarządza Agencja Wykonawcza w Brukseli. To są na przykład sojusze na rzecz wiedzy, czyli *Knowledge Alliances*, pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego i pracodawcami, które promują kreatywność, innowację, przedsiębiorczość, między innymi oferują opracowywanie nowych programów nauczania i metod dydaktycznych. Od roku 2019 w ramach tej akcji są tworzone tak zwane uniwersytety europejskie. Tutaj pierwsze pilotażowe projekty zostały złożone do Komisji Europejskiej do końca lutego br.

Oprócz sojuszy na rzecz wiedzy są również tak zwane sektorowe sojusze na rzecz umiejętności, czyli sektor *Skills Alliance*, pomiędzy organizatorami kształcenia i szkolenia a pracodawcami, które mają na celu promowanie zatrudnialności i mobilność na rynku pracy. Sojusze te winny przyczyniać się między innymi do tworzenia nowych dla danego sektora lub międzysektorowych programów nauczania, rozwoju innowacyjnych metod nauczania i szkolenia zawodowego.

Podczas prezydencji austriackiej, czyli w drugim półroczu roku 2018, toczyły się intensywne negocjacje dotyczące następnej generacji tego programu w obszarze edukacji, szkolenia młodzieży i sportu. Podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji, Kultury, Młodzieży i Sportu dnia 28 listopada 2018 r. zostało przyjęte tak zwane częściowe ogólne podejście, czyli tak zwane *Partial General Approach*, dotyczące nowego unijnego programu na lata 2021-2027.

Jeżeli by chodziło o przekrój całego programu, to można powiedzieć w liczbach, że jeżeli chodzi o mobilność, to Polaków skorzystało z programu łącznie 133 tys. 714 osób. Budżet w latach 2014-2018 został wykonany w wysokości niemal 260 mln euro. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo panu ministrowi. Poproszę teraz pana ministra Jana Widerę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki Jan Widera:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chciałbym krótko uzupełnić informację na temat specyfiki programu Erasmus+ w obszarze sportu. Projekty realizowane w obszarze sportu są na chwilę obecną projektami centralnymi, o które składa się wnioski bezpośrednio do Brukseli, do Agencji Wykonawczej Komisji Europejskiej. Projekty Erasmus+ Sport muszą dotyczyć przede wszystkim rozwoju sportu na poziomie najbliższym obywatelowi oraz wpisywać się w następujące priorytety programów w obszarze sportu: walkę z zagrożeniami dla sportu, takimi jak doping, ustawianie wyników zawodów sportowych, agresja, rasizm i nietolerancja, promocję oraz wsparcie dobrego zarządzania w sporcie i w zakresie prowadzenia dwutorowej kariery sportowców, promocje wolontariatu sportowego oraz podnoszenie świadomości na temat roli, aktywności fizycznej, która bardzo korzystnie wpływa na zdrowie.

W ramach programu w zakresie sportu wspierane są trzy rodzaje działań: współpraca partnerska z udziałem partnerów z, co najmniej trzech-pięciu krajów, współpraca partnerska na mniejszą skalę z udziałem partnerów z, co najmniej trzech krajów i niekomercyjne imprezy sportowe, w które zaangażowani muszą być uczestnicy z, co najmniej dziesięciu różnych krajów programu.

Siedmioletni budżet na program Erasmus+ Sport na lata 2014-2020 wynosi 265 mln euro. W pierwszym roku realizacji, czyli w 2014, na program Erasmus+ Sport przeznaczono 22 mln 300 tys. euro, w kolejnych latach budżet był konsekwentnie zwiększany do kwoty 46 mln 500 tys. w roku 2018.

W 2018 r. Komisja Europejska wsparła realizację łącznie 197 projektów, w tym 11 wydażeń sportowych, 119 projektów na małą skalę oraz 67 projektów partnerskich na dużą skalę, w tym, 7 projektów, w których liderami są instytucje i organizacje z Polski.

Liczba składanych wniosków, co roku rośnie. W 2018 r. wyniosła 548. Dla porównania w 2017 r. było to 419 wniosków. Aktualnie trwa nabór wniosków na projekty, których realizacja rozpocznie się od 1 stycznia 2020 r. Wnioski można składać do 4 kwietnia br., do godziny 12.00 czasu brukselskiego.

MSiT we współpracy z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji prowadzi działania wspierające polskie instytucje i organizacje sportowe w staraniach o uzyskanie środków europejskich. Działania te, to przede wszystkim coroczna konferencja poświęcona tematyce sportowej polityki unijnej. W 2018 r. konferencja ta odbyła się w dniach 3 i 4 grudnia w Centrum Konferencyjnym na PGE Narodowy. Udział w niej wzięło ponad 170 przedstawicieli Ruchu Sportowego. Podczas spotkania odbyły się zarówno sesje plenarne, jak i warsztaty na temat pozyskiwania środków w ramach programu Erasmus+ Sport, Europejskiego Korpusu Solidarności oraz funduszy strukturalnych. Ministerstwo brało udział również w ogólnopolskim Dniu Informacyjnym Programu Erasmus+ w dniu 8 stycznia, organizowanym także na PGE Narodowy w Warszawie. Ponadto w dniu 28 lutego br. w siedzibie ministerstwa odbyły się indywidualne konsultacje dla potencjalnych wnioskodawców, w których udział wzięły organizacje będące w trakcie przygotowywania wniosków i zamierzające starać się o dofinansowanie w ramach aktualnie otwartego naboru.

W ramach programu Erasmus+ Komisja Europejska od 2014 r. realizuje także inicjatywę Europejskiego Tygodnia Sportu, której celem jest promocja aktywności fizycznej wśród obywateli UE, a od 2018 r. także krajów partnerstwa wschodniego. Od początku realizacji tej inicjatywy w Polsce rolę narodowego koordynatora pełni MSiT. Europejski Tydzień Sportu odbywa się w stałym terminie, tj. 23-30 września. W ramach Europejskiego Tygodnia Sportu w Polsce w 2018 r. zorganizowano dwa wydarzenia centralne, którymi były: inauguracja Europejskiego Tygodnia Sportu w dniu 23 września oraz Europejska Noc Sportu w dniu 29 września. Ponadto na terenie całej Polski w dniach 23-30 września odbyło się ponad tysiąc wydarzeń, w których udział wzięło około 215 tys. osób. Najaktywniejszym województwem było województwo śląskie. Na realizację tego zadania MSiT pozyskało dofinansowanie od Komisji Europejskiej w wysokości 180 tys. euro, przy czym wkład własny resortu wyniósł 45 tys. euro. Środki w całości przeznaczono na organizację wydarzeń centralnych oraz działania promocyjne na terenie całego kraju.

MSiT złożyło również wniosek na koordynację Europejskiego Tygodnia Sportu w 2019 r. Aktualnie oczekujemy na decyzję Komisji Europejskiej w tej sprawie. Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo państwu ministrom. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, może w pierwszej kolejności pani poseł Lichocka.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Chciałam bardzo podziękować pani minister i panom ministrom za rzeczywiście wyczerpującą, szeroką informację na temat programu Erasmus. Bardzo dziękuję. Ja rzeczywiście się tym interesowałam.

Wtedy zadawałam państwu po raz pierwszy pytanie na ten temat, byłam ciekawa i właściwie dzisiaj do końca nie wiem, jak wygląda kwestia partycypacji mniejszych ośrodków uniwersyteckich, uczelni wyższych, w programie Erasmus, bo z danych, które mieliśmy dwa, trzy lata temu, wynikało, że był to program zdominowany przez duże ośrodki uniwersyteckie. Chodzi mi oczywiście o mniejsze ośrodki niekoniecznie prywatne, również publiczne, ale te, które po prostu są dalej od kontaktów międzynarodowych, które sobie uczelnie wypracowały przez lata istnienia. I chodzi mi oczywiście o równanie szans wobec młodzieży spoza wielkich miast. To jest jedna rzecz.

Druga rzecz – też tego nie wiem, choć być może powinnam – jaki jest udział procentowy polskiej młodzieży w programie Erasmus+ na tle młodzieży z innych krajów UE? Jaki odsetek polskich studentów korzysta z programu Erasmus i jak to wygląda na tle Europy? Czy ten odsetek jest podobny, taki sam, czy jest to zróżnicowane, od czego to zależy, czy możemy to poprawić?

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Jacek Kurzępa, bardzo proszę.

Posel Jacek Kurzępa (PiS):

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, drodzy ministrowie i goście, podobnie jak pani poseł Joanna Lichočka jestem pod wrażeniem dokumentów, które państwo nam przedłożyli. Bardzo za nie dziękuję. Są wystarczająco czytelne, kompetentnie przygotowane, tak, że pozwala to również odnieść się merytorycznie do przedłożonego materiału. Pozwólcie, zatem, że w trzech akapitach spróbuję zwrócić uwagę na to, o co też przed chwilą pani poseł Joanna Lichočka zapytała.

Z danych, które państwo nam przedłożyli, niezmiennie wynika, że kilka kluczowych ośrodków, największych w Polsce, jest beneficjentem Erasmusa+, szczególnie w odniesieniu do wyjazdów kadry – Uniwersytety: Wrocławski, Warszawski, Jagielloński, Łódzki, Śląski. Wobec powyższego moje pytanie koreluje z propozycją zmian systemowych w szkolnictwie wyższym, czyli konstytucji dla nauki, która bardzo mocno i, powiedziałbym priorytetowo wyznacza również pewne oczekiwanie w stosunku do uczelni wyższych, jeśli chodzi o korzystanie z Erasmusa i mobilność kadry. Tylko ta mobilność kadry, szanowni państwo, ma dwa wektory, to znaczy na zewnątrz – i tutaj ten ruch jakoś się powoli zwiększa – natomiast zainteresowanie pracowników akademickich z Europy naszymi ośrodkami w dalszym ciągu jest dość małe. Wobec powyższego też zadajemy sobie pytanie, z czego to wynika.

Zatem, w tym pytaniu zawieram dwa, jak by nie było, elementy, a mianowicie spójność zmian w systemie szkolnictwa wyższego, konstytucja dla nauki a czerpanie z rezerwuaru i możliwości Erasmusa, na ile to jest ze sobą synergiczne, i drugi to dotyczący ośrodków przodujących, szczególnie uniwersytetów, w stosunku do akademii. Ostatnio mieliśmy okazję, jako Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży również debatować na temat efektywności zmian w szkolnictwie wyższym, a szczególnie jakości pracy nowych akademii. Zdaje się, że tutaj te niedomagania w dalszym ciągu występują.

Inną kwestią jest oczywiście pytanie trzecie w tym zakresie, czyli specyfika beneficjentów. Czy to są uczelnie politechniczne, humanistyczne czy medyczne? Oczywiście dokumenty, które państwo przedłożyli, wskazują, że to przede wszystkim nauki społeczne, humanistyczne, prawne, a wydawać by się mogło, że szczególnie w nurcie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oferta nauk eksperymentalnych byłaby tutaj uzasadniona. Transfer między innymi know-how, technologii, ale też algorytmów działań byłby pewnie atrakcyjny dla Europy.

Jeszcze ostatnia rzecz do szkolnictwa wyższego, państwo przedłożyli nam w dokumentach również pewne dane statystyczne, uczelnie, które partycypowały, i numery projektów. Powiem szczerze, że bardziej by mnie interesowała, przepraszam za ten osobisty akcent, wartość dodana merytoryczna tych projektów. Ja wiem, że po numerze kodu mogę sobie „wygooglać” i wyszukać, jaki jest owoc tej wymiany, ale to, że on został rozliczony i w jakiej wielkości – owszem, jest to ważne – natomiast wolałbym wiedzieć, co po sobie pozostawili uczestnicy tego projektu, tym bardziej, że – i to jest taka generalna uwaga – jak państwo widzą, budżety tych projektów są niebywale rozpasane. Jeśli spojrzymy na liczbę studentów, którzy uczestniczyli albo liczbę pracowników a kosztochłonność takich projektów, to powiem: na bogato. Prawda? To, jeśli na bogato, to znaczy, że coś muszę po sobie pozostawić. Ta wartość dodana musi być wyrazista.

Dwa wątki nieco węższe. Do pani minister Machałek: pani minister, znam panią przede wszystkim z bardzo mocnego zaangażowania w szkolnictwie branżowym i ono jest w Erasmusie bardzo wyraziste, bardzo obecne, natomiast ze względu na to, że przyglądam się również państwa działaniu i programowi od wielu lat, to chciałbym dopytać, czy jest jakaś modyfikacja kierunków, jakie branże szczególnie partycypują w Erasmusie. Czy to się w jakiś sposób zmienia również w korespondencji z planami strategii rozwoju szkolnictwa branżowego MEN?

I ostatnie pytanie dotyczące sportu, gdyż jest to najmłodszy, powiedziałbym komponent Erasmusa+. Pan minister pokazał fenomenalny rozwój, rozkwit tej odnogi Erasmusa, natomiast nie zmienia to postaci rzeczy, że liczba projektów, powiedziałbym, jednostkowych, jest jeszcze niewielka. Pytanie moje jest takie – bo, chyba już dwa lata, sport jest komponentem Erasmusa – czy państwo są już po jakiejś ewaluacji, która mogłaby powiedzieć, jakie obszary w Polsce albo jakie dziedziny sportu, na przykład,

czy to jest sport niszowy, bardzo hermetyczny, czy to są dziedziny bardziej zespołowe sportu powszechne. To jest moje ostatnie pytanie. Dziękuję jeszcze raz za fenomenalny temat i bogaty materiał.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan poseł Michał Wojtkiewicz.

Poseł Michał Wojtkiewicz (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo króciutko już, żeby nie rozwijać tego tematu, chociaż jest bardzo istotny i po to tu jesteśmy. Państwo ministrowie, 15 tys. to jest bardzo dużo studentów, którzy wyjeżdżają. To jest bardzo istotna sprawa, ale czy była robiona analiza pod kątem – co się tu przewijało w pytaniach – jaka jest wartość dodana tego wszystkiego, bo mam kontakt z wieloma studentami, którzy wyjeżdżają na tego typu wyjazdy, i nie zawsze ich oczekiwania są spełnione. Wracają bardzo często po jednym semestrze, bo mówią, że nasze szkoły mają większą perspektywę, lepsze nauczanie i nie chcą tracić czasu na następny semestr. To jest bardzo ważne, żeby tę analizę zrobić pod kątem jakości. Uważam, że to by była bardzo istotna sprawa. Tyle i aż tyle, bo to jest najistotniejsze.

Jeszcze tylko do pani właśnie to pytanie, jak w innych krajach. To jest bardzo interesujące. To jest dobre pytanie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Marek Krzakała, bardzo proszę.

Poseł Marek Krzakała (PO-KO):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Ponownie chcę zwrócić uwagę na problem studentów trzeciego roku, którzy wyjeżdżają na program Erasmus, zostają tam również na semestr letni. Kiedy wracają z tych studiów, często jest tak, że semestr za granicą kończy się w innym terminie niż semestr w Polsce i, co za tym idzie, nie są w stanie obronić pracy licencjackiej zazwyczaj w czerwcu, jak to ma miejsce tutaj. Nie jest to problemem dla studentów, którzy kończą edukację na poziomie licencjatu, ale jeżeli chcą studiować dalej, to się już nie łapią na czwarty, piąty rok studiów i do tej pory nie znaleziono rozwiązania, bo na razie jest taka opinia, że student wiedział, na co się decyduje i to jest jego вина. Natomiast jest to problem, bo mają po prostu rok w plecy i to ich raczej zniechęca do dalszej edukacji, niż w jakiś sposób motywuje. Tak, że prosiłbym o jakieś działania w tym zakresie, bo w odpowiedzi na takie moje pytanie usłyszałem, że winni są uczelnia albo student. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z państwa posłów? Ja jeszcze też chciałabym zabrać głos w dyskusji. Przede wszystkim bardzo się cieszę z tego, że województwo śląskie jest tak aktywne. Bardzo za to dziękuję. Myślę, że to również rola pana ministra i pana wiceministra oczywiście.

Natomiast chciałabym dopytać, idąc w ślad moich kolegów, o taką bardziej szczegółową analizę i może nawet w tej chwili pan minister mógłby doprecyzować przynajmniej tytuły tych siedmiu projektów w 2018 r. we współpracy partnerskiej, jeśli chodzi o kwestię sportu, zostały przyjęte do realizacji. Bo to też nam pokaże, jakie jest spektrum działania. Rozumiem, że twarde dane, liczby, są istotne, natomiast ważna jest też właśnie specyfika działania i tematyka podejmowana przez poszczególne projekty.

Czy państwo ministrowie teraz odpowiedzą? Pani minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MEN Marzena Machałek:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo ministrowie, szanowni państwo, rozumiem, że dzisiaj jest zainteresowanie szkołami wyższymi, ale odpowiem, jeśli chodzi o kształcenie i szkolenie zawodowe. To jest tak, że zapotrzebowanie na rynku pracy i problemy z kadrą są bardzo podobne w krajach europejskich. Dzisiaj w Polsce nie rozwiązujemy problemu bezrobocia, tylko braku odpowiednich specjalistów na różnych poziomach – branżowym, technicznym, a także wyższym w różnych sferach. To nie jest tak, że to się tak bardzo zmienia, bo młodzi ludzie wymieniają swoje umiejętności w ramach tych wyjazdów, tak zwanych mobilności, ale wyjazdów, na temat tego, jak

być dobrym kucharzem czy kelnerem, ale także technicznych i w zawodach przyszłości. My tego nie narzucamy, wybierają to szkoły i uczniowie, natomiast my, jako ministerstwo, mobilizujemy naszą ustawą i naszymi zmianami, przyjmujemy prognozę zapotrzebowania na zawody w perspektywie trzy- i pięcioletniej, i zawody przyszłości. Więc szkoły muszą też odpowiedzialnie wybierać te wyjazdy, które rzeczywiście w sposób istotny rozwijają kompetencje zarówno młodych ludzi, jak i nauczycieli. I to bardzo mocno się łączy z tym, że wprowadzamy ustawą, i to będzie realizowane, szkolenia branżowe dla nauczycieli. Te szkolenia, które nauczyciele odbywają i odbyli w ramach wyjazdów Erasmus+, są wliczane i są uznawane, jako szkolenia branżowe.

Tak, że w szkolnictwie zawodowym jest jak najbardziej właściwa wymiana. Wiemy też, że przyjeżdżają do Polski i od naszych szkół mogą się sporo nauczyć, a problem jest taki, że to nie tylko w Polsce jest coraz mniej młodych ludzi, a często ich rodziców, którzy decydują, aby pójść do szkoły o profilu zawodowym. Ten problem nie jest tylko specyfiką polską. Powiem tylko tyle, bo nie zawsze mamy taką świadomość, że w Polsce 56% absolwentów idzie do szkół branżowych, technicznych, a na przykład w Niemczech – 53%. My, więc raczej patrzymy na jakość i chcemy zbudować jakość tego kształcenia. Ta wymiana ma też wzbogacać nasze kształcenie, ale też mamy sporo do zaproponowania.

Natomiast, jeśli chodzi o liczbę umów w kształceniu i szkoleniu zawodowym, to w 2018 r. mieliśmy 283 umowy, a w 2014 r. – 276. To się znacząco nie zwiększa. Liczba uczestników, która skorzystała z tego, to jest prawie 70 tys., natomiast rzeczywiście w 2018 r. mieliśmy w zaokrągleniu ponad 13 tys., w 2017 – ponad 11 tys., w 2016 – 16 tys., więc bywa różnie. Natomiast jeśli państwo by chcieli jeszcze bardziej szczegółowe dane, to pracownicy muszą to przygotować. Możemy to oczywiście zrobić, ale proszę wierzyć, że to są decyzje szkoły, organów prowadzących, specyfiki. Nie możemy tym ręcznie sterować. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan minister, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MSiT Jan Widera:

Szanowni państwo, rzeczywiście liczba projektów, które biorą udział w programie Erasmus+ Sport, nie jest imponująca, ale możemy powiedzieć, że powolutku idziemy do przodu. W 2014 r. był to jeden projekt, na kwotę 260 tys. euro, a w ubiegłym roku to już było siedem projektów na sumę ponad 1 mln euro.

Oczywiście trzeba sobie powiedzieć, że mimo naszych konferencji i konsultacji, które prowadzimy dla potencjalnych podmiotów, nie ukrywamy, że bariera jest na pewno to, że trzeba zgłaszać bezpośrednio do Brukseli, że jednak to jest taki centralny system. To też w pewien sposób odstrasza beneficjentów. Natomiast muszą też – to trzeba sobie jasno powiedzieć – wpisywać się w te cztery priorytety, o których tu mówiłem, to jest walka z zagrożeniami dla sportu, takimi jak doping, ustawianie wyników, promocja dobrego zarządzania, więc w te priorytety muszą się wpisywać.

Generalnie dotyczy to sportu powszechnego, nie mamy takich danych, która dyscyplina sportu powszechnego jest najbardziej preferowana, ale generalnie szeroko pojęty sport powszechny, który jest najbliższy obywatelowi.

Jeśli chodzi o wykaz wszystkich projektów, to zrobimy taki i prześlemy szanownej Komisji. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o rozkład studentów w ramach dyscyplin i obszarów, to najwięcej było studentów wyjeżdżających z Polski w naukach humanistycznych – ponad 21%, z kierunków związanych z biznesem i administracją – ponad 18%, nauk technicznych, przemysł, budownictwo – ponad 16%. Najmniej liczne były takie dziedziny jak na przykład kształcenie pedagogów – niecałe 1,5%, rolnictwo – niecałe 2%, oraz technologie – ponad 2,6%.

Nie mamy tu wpływów. To są decyzje autonomiczne i studentów, i uczelni. Nie mamy tutaj wpływu na strukturę. Nie mamy również wpływu na kwestie związane z tym, jak uczelnie podchodzą do programu Erasmus. Na początku przytoczyłem informację, że niektóre uczelnie, mimo że mają kartę Erasmusa, w ogóle z tego nie korzystają.

Co robi ministerstwo w tym zakresie? Mianowicie poprzez algorytm finansowania uczelni i naliczania subwencji są promowane jednostki, które mają wymianę międzynarodową, w tym wymianę międzynarodową studentów i doktorantów.

Jeżeli chodzi o takie zbiorcze dane dotyczące tego, jak Polska wykorzystuje program Erasmus w kontekście liczb bezwzględnych studentów, to jesteśmy na piątym miejscu. Prym wiodą Niemcy, my jesteśmy na piątym miejscu, jeżeli chodzi o zainteresowanie w liczbach bezwzględnych w programie Erasmus.

Jeszcze pojawiało się pytanie dotyczące kwestii studentów na trzecim roku studiów licencjackich. Myślę, że takie rzeczy powinny być rozwiązywane na podstawie porozumienia o wyjeździe. Porozumienie o wyjeździe powinno takie rzeczy, jak inne terminy semestrów, inne przedmioty, zawierać, powinno to być regulowane na poziomie uczelni. Ale myślę, że to są przypadki pojedynczych uczelni. Jeżeli trzeba to jeszcze uzupełnić, to poproszę panią z punktu kontaktowego.

Jeżeli chodzi i kwestie związane z kierunkowaniem i zwiększaniem naszego zaangażowania w badania, to chciałbym podkreślić taką rzecz, że program Erasmus to są kwestie zorientowane, prawie wyłącznie na kwestie dydaktyki. Jeżeli chodzi o badania, takie, można powiedzieć, badania bardziej stosowane, jak NCBR, czy badania podstawowe, to powinniśmy rozmawiać bardziej nie o Erasmusie, tylko o Horyzoncie, na którym się pracuje. Jeżeli potrzeba jakiegoś uzupełnienia, to myślę, że państwo to zrobią. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś pytania państwa posłów? Nie widzę. W takim razie bardzo dziękuję państwu ministrom, ministerstwu, za przygotowanie bardzo rzetelnej informacji. Jeżeli moglibyśmy prosić o uzupełnienia, to proszę je przysłać do sekretariatu Komisji, który prześle wszystkim posłom. Dziękuję bardzo. Na tym zamykam posiedzenie Komisji.